

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 430/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžrk 6/2018 z 28. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžrk 6/2018 z 28. mája 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako kupujúca uzatvorila s [REDAKOVANÉ] 1. júla 2015 v znení dodatku č. 1 z 20. júla 2015 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli pozemky bližšie špecifikované v samotnej kúpnej zmluve nachádzajúce sa v [REDAKOVANÉ]. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru (ďalej len „okresný úrad“) č. V 5390 z 29. júla 2015 (ďalej len „rozhodnutie z 29. júla 2015“) došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva k pozemkom z predmetnej kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností. Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) podal proti rozhodnutiu okresného úradu z 29. júla 2015 protest odôvodnený tým, že v prejednávanej veci došlo k obídniu predkupného práva štátu, čo malo následne spôsobiť absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Okresný úrad následným rozhodnutím č. UP 51/2015-9 z 2. novembra 2015 (ďalej len „rozhodnutie z 2. novembra 2015“) protestu prokurátora okresnej prokuratúry vyhovel a rozhodnutie z 29. júla 2015 o povolení vkladu zrušil. Proti rozhodnutiu okresného úradu z 2. novembra 2015 sťažovateľka podala odvolanie, ktoré okresný úrad, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím

č. UPo 21/20164/To, OU-NR-OOP-2016/005670-4, Pd 236/15/4403-2, V 5390/2015 z 25. januára 2016 (ďalej len „rozhodnutie z 25. januára 2016“) zamietol a potvrdil rozhodnutie okresného úradu z 2. novembra 2015, ktorým bolo zrušené povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

3. Sťažovateľka sa správnu žalobou podanou Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) domáhala preskúmania rozhodnutia okresného úradu z 25. januára 2016. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 S 30/2016 z 12. júla 2017 (ďalej len „rozsudok z 12. júla 2017“) správnu žalobu sťažovateľky zamietol. V podstatnom krajský súd uviedol, že za skutkovú a právnu skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, treba považovať i existenciu zákonného predkupného práva štátu vzniknutého na základe zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 175/1999 Z. z.“), ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľností, a tým sa odlišuje napr. od predkupného práva spoluvlastníkov, ktoré sa do katastra nehnuteľností nezapisuje.

4. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu z 12. júla 2017 kasačnou sťažnosťou, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že ju zamietol.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta najmä arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. V napadnutom rozsudku najvyšší súd postupom podľa § 464 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred kasačným súdom na základe skoršej kasačnej sťažnosti podanej tým istým sťažovateľom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na svoje skoršie rozhodnutia, a ak sa v celom rozsahu stotožňuje s ich odôvodnením, ďalšie dôvody už nemusí uvádzať) zdôraznil, že predmetom jeho preskúmania je vec obdobná s inými vecami, o ktorých už rozhodol v konaniach sp. zn. 3 Sžrk 5/2017, sp. zn. 10 Sžrk 8/2017, sp. zn. 3 Sžrk 2/2018, sp. zn. 4 Sžrk 3/2018, sp. zn. 6 Sžrk 3/2018 a sp. zn. 6 Sžrk 4/2018. Keďže v obdobných veciach bol sťažovateľkou ten istý subjekt, najvyšší súd v odôvodnení

svojho rozhodnutia poukázal na svoje skoršie rozhodnutia, s ktorými sa plne stotožnil. Na zdôraznenie správnosti dôvodov svojho rozhodnutia poukázal aj na závery a rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 54/2018, podľa ktorých zmluvná voľnosť vlastníkov pozemkov, ku ktorým sa viaže zákonné predkupné právo štátu, je obmedzená priamo zo zákona, a teda vlastníci dotknutých pozemkov sú povinní v prípade ich zamýšľaného predaja tieto prednostne ponúknuť na kúpu štátu. Neprihliadnutie katastrálneho úradu v konaní o povolenie vkladu vlastníckeho práva z kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností na existenciu inštitútu zákonného predkupného práva štátu, ktoré obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného subjektu, je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. a porušením zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“), a to i vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo *ex lege* až po uzavretí kúpnej zmluvy, ktorá je predmetom konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka v zásadnom uvádza:

„Správny orgán (v súlade s protestom prokurátora) spojil ust. § 3 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach v znení zákona č. 154/2015 Z. z. účinného od 7.7.2015 (predkupné právo štátu k dotknutým nehnuteľnostiam vzniklo 8.7.2015 v zmysle uznesenia vlády SR č. 401/2015 z 8.7.2015) s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu (samotnej kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti uzatvorenej dňa 29.6.2015), z čoho vyvodil záver, že v zmysle ustanovenia § 31 ods.1 sa jedná o skutkovú resp. právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. Správny súd (bez akejkoľvek argumentácie) usúdil, že porušenie predkupného práva možno podradiť pod ustanovenie § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona. Porušovateľ dospel k záveru, že neprihliadnutie Okresného úradu v konaní o povolenie vkladu na existenciu predkupného práva štátu podľa § 2 ods. 5 Zákona o niektorých opatreniach obmedzuje zmluvnú voľnosť povinného z tohto predkupného práva a je to skutočnosť, ktorá má vplyv na povolenie vkladu. I v prípade porušenia predkupného práva spoluvlastníka ide v zmysle argumentácie Porušovateľa o obmedzenie zmluvnej voľnosti ďalšieho spoluvlastníka, v takýchto prípadoch však správne orgány vklad vlastníckeho

práva povoľujú, pričom oprávnené osoby sa musia svojho práva domáhať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka.“

7. Sťažovateľka ďalej argumentuje, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou, že príslušná právna úprava (zákon č. 175/1999 Z. z.) nespája porušenie predkupného práva štátu s absolútnou neplatnosťou. Okrem uvedeného sa najvyšší súd nevysporiadal ani s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplývajú nároky spojené s prípadným porušením predkupného práva. Sťažovateľka dôvodí, že najvyšší súd nedal na tieto podstatné námietky odpoveď, a preto je jeho záver o tom, že správny orgán má prihliadať na predkupné právo štátu, nepreskúmateľný.

8. Záver, že zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu, je obmedzená priamo zo zákona, je nepreskúmateľný pre nevysporiadanie sa s platnou právnou úpravou.

9. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Sťažovateľka zároveň požaduje zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie veci najvyššiemu súdu na nové konanie a rozhodnutie, ako aj náhradu trov konania v sume 415,51 €.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

16. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

17. Podľa čl. 46. ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

20. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

21. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že správny súd nesprávne subsumoval predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. do kategórie skutkových a právnych skutočností v zmysle § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd sa nedostatočne vyrovnal s jej argumentmi prezentovanými v kasačnej sťažnosti.

22. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

23. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

24. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa naň opakovane obracia so skutkovo a s právne takmer identickými ústavnými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom k nim formuloval jednoznačné právne závery (pozri

m. m. IV. ÚS 622/2018, I. ÚS 2/2019, I. ÚS 26/2019, III. ÚS 51/2019, I. ÚS 125/2019, I. ÚS 178/2019, II. ÚS 135/2019, I. ÚS 395/2019).

25. Z argumentácie sťažovateľky uvedenej v ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia veci najvyšším súdom, obdobné závery (odkazom najvyššieho súdu na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť v obdobných veciach sťažovateľky) ako v iných jej veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté.

26. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f) odmietne podľa odseku 2 a ten istý navrhovateľ podá ústavnému súdu ďalší návrh na začatie konania v inej veci v podstatnej časti zhodný s predchádzajúcim návrhom, ktorý možno odmietnuť z rovnakého dôvodu, rozhodnutie o jeho odmietnutí môže obsahovať zjednodušené odôvodnenie, v ktorom ústavný súd iba poukáže na skoršie rozhodnutie o predchádzajúcom návrhu na začatie konania.

27. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich skorších rozhodnutiach (napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 622/2018 zo 16. novembra 2018, sp. zn. I. ÚS 2/2019 z 9. januára 2019, sp. zn. I. ÚS 26/2019 zo 16. januára 2019, sp. zn. III. ÚS 51/2019 z 5. februára 2019, sp. zn. I. ÚS 125/2019 z 3. apríla 2019, sp. zn. I. ÚS 178/2019 z 30. apríla 2019, sp. zn. II. ÚS 135/2019 z 13. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 395/2019 z 26. septembra 2019) týkajúcich sa takmer rovnakých ústavných sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vzhľadom na ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

28. Ústavný súd, vychádzajúc z § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, odmietol sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť bez potreby podrobnejšieho odôvodňovania svojich právnych záverov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu